

Motion till riksdagen 2025/26:2083

av **Maria Stockhaus m.fl. (M)**

Villkor för fristående utförare i välfärden

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa att villkoren för fristående/privata aktörer inom välfärdsområdet är likvärdiga med de villkor som offentligt drivna verksamheter har och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I Stockholmsregionen är valfriheten stor. Där finns många små och stora fristående aktörer inom hemtjänst, äldreomsorg, sjukvård, förskola och skola.

De utgör en viktig del i den välfärd som finns att tillgå i Stockholmsregionen. De är också viktiga för den fortsatta utbyggnaden av välfärden i Stockholm. Befolkningen växer och region och kommuner behöver hjälp från fristående/privata aktörer för att möta ökade behov inom välfärdssektorn.

Enligt Kolada gjordes 53 procent av alla patientbesök i primärvården i Region Stockholm 2024 hos privata vårdgivare. 30 procent av totala vårdbesök gjordes hos privata vårdgivare. Vi ser nu tyvärr hur Region Stockholm monterar ner valfriheten på område efter område och försämrar för fristående aktörer inom vården.

Ett snitt av Stockholms läns kommuner visar att närmare 60 procent av hemtjänst-timmarna utfördes av privata utförare och närmare 50 procent av brukarna på särskilt boende fanns hos en privat utförare.

I flera kommuner i Stockholms län bedrivs över hälften av barnomsorgen i fristående regi och Stockholms län har också en betydligt högre andel elever i fristående skolor än övriga landet.

Den fristående/privata sektorn inom välfärden behöver bra och långsiktiga villkor. Villkoren för fristående/privata aktörer måste vara likvärdiga med de villkor som offentliga utförare har för att säkerställa likvärdighet och hög kvalitet för den som nyttjar välfärden oavsett vem som driver den.

Det behövs en generell utvärdering och översyn av all lagstiftning som påverkar villkoren för fristående/privata aktörer för att säkerställa lika villkor. Några exempel där branschorganisationerna signalerat att det finns brister är:

- För att säkerställa att lika villkor råder behövs bättre transparens när det gäller hur ersättningarna beräknas.
- Statliga satsningar inom välfärdsområdet måste innehålla tydliga direktiv som säkerställer att satsningarna även kommer fristående/privata aktörer till del.
- Inom förskole- och skolområdet måste regelverket kring extra resurser för barn i behov av särskilt stöd ses över för att säkerställa att ett barn/en elev får del av extra resurser oavsett vem som är huvudman för verksamheten som barnet/eleven går i.
- Det behövs tydliga och mätbara kvalitetskriterier som är rimliga till antalet.
- Tillståndsgivning och uppföljning av fristående förskolor bör tas över av Skolinspektionen; idag är förskoleföretag utlämnade till kommunens välvilja eftersom det är kommunen som ger tillstånd och följer upp verksamheten.

Ska Region Stockholm klara sitt välfärdsuppdrag och kunna fortsätta utveckla och utöka välfärden behövs fristående/privata aktörer.

Maria Stockhaus (M)

Alexandra Anstrell (M)

Adam Reuterskiöld (M)

Margareta Cederfelt (M)

Merit Frost Lindberg (M)

Arin Karapet (M)

Kristina Axén Olin (M)